

Forhandling

Skatteministeren (Carsten Koch):

Enhedslisten foreslår, at der indføres to afgiftstyper for kvælstofforbrug i landbruget.

Handelsgødningsafgiften beskrives som en afgift på handelsgødning eller kunstgødning, hvor satsen beregnes ud fra det energiforbrug, der har været nødvendigt til fremstilling af gødningen, ganget med den sats, som gælder for husholdningerne. Handelsgødningsafgiften skal ikke alene omfatte kvælstof, men også andre gødningsstoffer med fosfor og kalium.

Kvælstofoverskudsafgiften beskrives som en afgift på kvælstoftabet i landbruget, beregnet ud fra kvælstoftilførslen fratrukket kvælstoffraførslen. Kvælstoftilførslen beregnes ud fra indholdet af kvælstof i indkøbt foder, gødning – herunder naturgødning – såsæd og tilførsel fra luften. Kvælstoffraførslen beregnes ud fra kvælstofindholdet i solgt kød, foder, mælk og gødning m.v. For kvælstofoverskudsafgiften fastsættes et afgiftsfrit minimumsforbrug, som afhænger af bedriftstypen.

Provenuet fra handelsgødningsafgiften og kvælstofoverskudsafgiften, der foreslås indført gradvis, tænkes anvendt til finansiering af en fond, der skal give tilskud til økologisk landbrug.

Med hensyn til handelsgødningsafgiften er det korrekt, som anført af Enhedslisten, at fremstilling af kunstgødning ofte er meget energikrævende. Det er nok vanskeligt at beregne det nødvendige energiforbrug for hver enkelt af de mange forskellige gødningsstoffer, og variationen kan være ganske omfattende. Men i gennemsnit bruges der megen energi, ikke mindst til fremstilling af kvælstofgødning. Enhedslisten har selv beregnet energiforbruget som svarende til ca. 12 pct. af det danske elforbrug eller hen imod 4 milliarder kWh. Det er måske lidt i overkant, men efter Energistyrelsens seneste beregninger passer størrelsesordenen nogenlunde.

Ved anvendelse af husholdningernes elafgiftssats vil provenuet efter Enhedslistens forudsætninger således blive på omkring 2 mia. kr. årligt ved uændret forbrug, og en afgift af denne størrelse vil medføre, at forbruget af kunstgødning vil falde mærkbart. Man kan således sige, at den danske produktion af landbrugsvarer vil give mindre anledning til udledning af CO₂ – i det mindste indirekte – medmindre den formindskede landbrugsproduktion i Danmark

forårsager, at landbrugsproduktionen andetsteds må forøges.

Det kan kræve et større gødningsforbrug i andre lande, så netto er det ikke sikkert, at energiforbruget vil falde.

En afgift på kunstgødning vil især være belastende for den vegetabiliske produktion, mens den animalske produktion i vid udstrækning vil gå fri. Provenuet fra afgiften vil blive anvendt til omlægning til økologisk produktion, og det vil i praksis sige, at det vil være landmænd med animalsk produktion, der vil få fordel af tilskuddene.

Selv om provenuet fra afgiften gives som tilskud til landbruget, vil landbruget få et nettoindkomstfald. Det skyldes både, at landmændene vil få et dækningsbidragstab ved brug af mindre kunstgødning, og at økologisk jordbrug ofte er mindre rentabelt end almindeligt jordbrug. En del af tilskuddene vil således gå til dækning af meromkostninger ved økologisk jordbrug. Forslaget vil give anledning til et mærkbart fald i indkomsterne i landbruget, herunder især for den vegetabiliske produktion.

Mens en afgift på kunstgødning kan have en vis mening i forhold til energiforbrug og CO₂-udledninger, viser beregningerne, at en kunstgødningsafgift alene har begrænset effekt på kvælstoftab fra landbruget. Det skyldes, at en kunstgødningsafgift vil give anledning til nogle modsatrettede miljøeffekter, herunder f.eks. fremme af den animalske produktion og fremme af anvendelsen af kløver og ærter, der ofte er forbundet med betydelige kvælstoftab.

Afgiften på kvælstofoverskuddet kan være et muligt økonomisk styringsmiddel til nedbringelse af kvælstoftab i landbruget, men spørgsmålet om anvendelse af en sådan afgift er ikke afklaret i en sådan grad, at det vil være ansvarligt at foreslå en afgift i stedet for den nuværende regelstyring.

Regeringen lægger vægt på, at man opnår mærkbare reduktioner af kvælstofudvaskningerne fra landbruget, jævnfør landbrugsministerens redegørelse i dag. Regeringen og et bredt flertal i Folketinget satses på, at man vil kunne nå mærkbare reduktioner i kvælstofudvaskningerne ved anvendelse af gødningsplaner og -regnskaber. Der er allerede nået visse resultater, og resultaterne forventes at blive endnu bedre efter de ændringer og stramminger, der er lagt op til. Regeringen finder det ikke hensigtsmæssigt at erstatte den nuværende